بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2014/HC-A/269
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:**
  * ނަން: އެޖެންސީ ޖެނެރަލް ޓްރޭޑަރސް
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: އެޖީ ޓްރޭޑަރސް/ މާލެ
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: އެޖީ ޓްރޭޑަރސް/ މާލެ
- **އިސްތިއުނާފަށް ހާޒިރުވި ފަރާތް:**
  * ނަން: ފަރުހާނާ ފަރީދު
  * އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A101894
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ވ. ހަޒޫރާ/ މާލެ
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ސ. ޖަމަރީގެ/ މާލެ
- ޤަޟިއްޔާ ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 30 ސެޕްޓެމްބަރު 2014
  * ނިމުނު ތާރީޚު: 15 ފެބްރުއަރީ 2016
- **އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުނު ޤަޟިއްޔާ:**
- ނަންބަރު: 1532/Cv-C/2013
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ފައިސާ ހޯދުން
- ހުށަހެޅި ތާރީޚު: 05 ޑިސެމްބަރު 2013
  * ނިމުނު ތާރީޚު: 30 ޖުލައި 2014
- **މައްސަލަ ބެއްލެވި ފަނޑިޔާރުން:**

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް، އިސްފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ބައްލަވައި ނިންމަވާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާ [illegible] ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި ދަޢުވާ [illegible] ފަރާތަކީ [illegible]. [illegible]/ [illegible] [illegible].

- **ޤަރާރު ކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ [illegible] ބަލާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންވަޔަރަންމަންޓުން އިން ކުރިއަށް ގެންދަން ވިޔަފާރި [illegible] ޕްރޮޖެކްޓުގެ ދަށުން ހުޅުމާލެއިން ދޫކުރެވުނު [illegible] 'ބ' ކެޓަގަރީގެ ފްލެޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޢުލާނު [illegible] 21 ޖަނަވަރީ 2013 ގައި އެ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު (IUL)138/2013/06 އިޢުލާނުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 07 [illegible] 2013 ގައި [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންވަޔަރަންމަންޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންވަޔަރަންމަންޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]/[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

[illegible] 350 [illegible] (IUL)138/2013/06 (21 [illegible] 2013) [illegible]

[illegible]

ސަރަޙައްދުތަކުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ބެލުން ނުލިބުން، އެ ސަރަޙައްދުތަކުން ސަރަޙައްދުތަކާއި ދައުލަތުން ޤާނޫނުގެ ކިބައިގައި އުނިކަމަކަށް ބަލައި، ޤާނޫނު ލިބިދޭގައި ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުގެ ސަރަޙައްދު ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ދައުލަތުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމުގައި ސާބިތު ނިންމުމާއި ޤާނޫނާއި، އެ ސަރަޙައްދުތަކާއި ދައުލަތުން ޤާނޫނުގައި 'ބ' ކެޓެގަރީން ފޯމު ލިބޭ ޤާނޫނުގެ ގޮތުގައި ތަޙްޤީޤު ކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނުތަކުގައި ވެއްޖެ،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ހިނގާ ދިރިއުޅުމަށްޓަކައި ބަދަލު ގޮތް ދޫކުރުމުގެ ގޮތުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ދައުލަތުން ޤާނޫނު ލިބިދޭ 'ބ' ކެޓެގަރީން ދިރިއުޅުމާ ޚިލާފު އެޤާނޫނު ލިބިދޭގައި ދައުލަތުން ޤާނޫނު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ދައުލަތުން ޤާނޫނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި އެކަން ޢަމަލުކުރެވޭނެ ގޮތުގައި، އެގޮތުން ދައުލަތުން ޤާނޫނީ ދައުލަތުގެ ދެމެދު އެއްބަސްވުމުގެ ޢަމަލުގެ މަތިން ދައުލަތުން ޤާނޫނު ލިބިދޭ މިގޮތް ދިރިއުޅުމާ ގޮތުގެ ލިބިދޭ ދައުލަތުން ޤާނޫނު އެކަން ނުވަ، ދައުލަތުން ޤާނޫނު ކުރިން ލިބިދިނުމާ ގޮތުގެ ދޫކުރުމަށް ޢަމަލު އެހެންވެގެން ދޫކުރި އެ ގޮތުގެ ލިބިދީފައި ދައުލަތުން ޤާނޫނު ގޮތްނިންމާ ދުރުކޮށްލުމަށް ކަނޑައެޅުމެއް، އެގޮތުގެ މަތިން އަމަލުކުރުމަށް ދައުލަތުން އަންގަވައިދިނުން އެނގެން އެންގުމެވެ.

2- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ބަލައިފައި ނިންމުމުގައިވާ ސާބިތު އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ބޭނުންކޮށްގެން ވީ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އަޖުރަ ދެއްކުމުގެ ޢަދަދު ޖަލްސާގެ 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާތަކަށް ޖެހޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސާބިތުވުމުގެ މަޢުލޫމާތު ވާހަކަ ދައްކާފައިވާތީ. މިގޮތުން ހުށަހެޅި:-

(ށ) ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ފަސޭހަތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި އެންމެހާ ހެކިތަކާއި ބަޔާންތަކަށް ނުރަސްމީ ކަމުގައި ބަދަލު ކުރުމުގައި ދޭހަކުރާ އިސްތިޢުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހަޅައި ގަވާއިދު ތޯ ޤާނޫނީ ދަށުން ޤާނޫނު ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ

ފުރިހަމަނުވާތީ ކަމަށް ބުނެ ދައުލަތުން ފާހަގަ ކުރި ނުކުތާއަށް ރިއާޔަތް ކުރެއްވުމަކާއި ނުލައި މައްސަލަ ހިންގާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

(ށ) ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނު އަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ހިންގާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

(ނ) ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާއިން ބެއްލެވި މައްސަލަގައި ހުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/285 ޤަޟިއްޔާ އާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 352/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާ ތަންފީޒު ކުރައްވައިގެން ކަމަށްވާއިރު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގައި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 352/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާ [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

(ރ) ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/47 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

3- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަކީ، އެ ނުކުތާތަކުގެ ގޮތުން ދައުލަތުންނާއި މި އިސްތިއުނާފީ ދައުވާކުރާ ވ.ހަށަ/ފަރާތުން ފަރާތުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަފްހާގެ މަޖިލީހުގައި ދައުލަތުގެ ވަކީލުންގެ ބަޔާންތަކާއި، ބަލައިގެން ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގެ ސަފްހާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޔަގީންކަމެއް، މައުލޫމާތު ދީފަ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ވަކީލުންނާއިގެ ދެމެދުން މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަރާތުން ބަލައިގެން ދޫކުރި ހުކުމް ބާޠިލުކޮށް ދިނުމަށް، އެންގުމަށް ކޯޓަށް ކުރެވިފައެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ނުކުތާ: 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ޖެނުއަރީ މަހު އިއުލާން ކުރެވުނު "ވެހިވަރި ފްލެޓް ޕްރޮޖެކްޓް" ގެ ދަށުން ބޯޑިންގ/ފަރާތްތަކުން އަދި ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމުގައި، އެއީ؛ ކެޓަގަރީ "އޭ" (A)، އަދި ކެޓަގަރީ "ބީ" (B) އަދި ކެޓަގަރީ "ސީ" (C) ކަމުގައި، އެ ކެޓަގަރީތަކުން ފުރުޞަތު އަދި ފްލެޓް ހުށަހަޅާ އެއްވެސް ކޮންމެ ކެޓަގަރީއަކުން ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަރުކާރުގެ ފިޔަވަޅު މިންގަނޑުތަކަށް އެންގެވުން، މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ފޯމު ވެހިވަރި ފްލެޓް ޕްރޮޖެކްޓްގެ "ބީ" ކެޓަގަރީގެ ފުރުޞަތު އަދި ފްލެޓް ހުށަހެޅުމަށް ކެޓުގައި އެކެޓަގަރީއަށް ފްލެޓް ހުށަހަޅާ ދިނުމަށް ބޭނުންވާ އެންމެ ބޭނުންތެރި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަށް ބަލައިގެން ފްލެޓް ދިނުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދިޔަ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ނުކުތާ: ސަރުކާރުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ދަށުން އިމާރާތްކުރާ ފްލެޓްތަކަށް ފުރުޞަތު ދޭ ނިޔަމަ އަދި ހުށަހެޅުމުގެ ދޭތެރޭގައި އިސްކަންދިނުމާއި ނިޔަމަ މިންގަނޑުތަކުގެ ވެހިވަރި ފްލެޓް ޕްރޮޖެކްޓްގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް "ބީ" ކެޓަގަރީން ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުގައި ބުނާ ވެހިވަރި ޕްރޮޖެކްޓް ގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި "ބީ" ކެޓަގަރީން ފްލެޓް އަދި ހުށަހެޅުން ތަރުތީބުން

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ނަންބަރު (IUL)138/2013/06 (21 ޖަނަވަރީ 2013) [illegible] [illegible]، މި [illegible]

350 [illegible] 280 [illegible] ވ. [illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]

[illegible] "ބ" [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "ބ" [illegible] [illegible] [illegible]،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ނ) [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] B006040 [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 11-01-02

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'ބ' [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 21 [illegible] 2013 [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(IUL)138/2013/06 [illegible] ވަކީލުން [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

އެހެންކަމުން، މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ދެކެނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރައްވާފައިވީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް [illegible] [illegible] އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ކަމަށެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންނެވުނު އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަމުގެ އަލީގައި މަތިން ހުކުމްކޮށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 މައްސަލާގައި ހުކުމް ކުރައްވާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށް މި ޝަރީޢަތް ސާބިތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އިއްތިފާޤުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާތީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1532/Cv-C/2013 މައްސަލާގައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމް މި ޝަރީޢަތްގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ބާޠިލްކުރީމެވެ، އަދި މަތިން ހުކުމް ކުރީމެވެ.